

عید نوروز در قرآن و احادیث اهل بیت (ع)

عید نوروز که از دیرباز در میان مردم ایران حضور داشته است با ظهور اسلام و تأیید پیشوایان دینی مواجه شد. زیرا بنای پیشوایان دینی ما در محو یا اثبات سنت‌ها این بود که سنت‌های پسندیده و سازگار با مفاهیم دینی را تأیید می‌کردند و سنت‌های جاهلی و ناپسند را مردود می‌شمردند.

عید نوروز که از دیرباز در میان مردم ایران حضور داشته است با ظهور اسلام و تأیید پیشوایان دینی مواجه شد. زیرا بنای پیشوایان دینی ما در محو یا اثبات سنت‌ها این بود که سنت‌های پسندیده و سازگار با مفاهیم دینی را تأیید می‌کردند و سنت‌های جاهلی و ناپسند را مردود می‌شمردند.

امام علی (ع) در این باره در عهد نامه‌اش به مالک اشتر می‌نویسد:

«آئین پسندیده‌ای را بر هم وزن و آئینی را ایجاد نکن که به چیزی از سنت‌های نیک گذشته زیان برساند». (نهج البلاغه) با تأیید پیشوایان دینی نوروز ایرانی، به رسمی ایرانی - اسلامی تبدیل شد.

سنت‌های نیک گذشته با آموزه‌های دینی قرین گشت و آموزه‌های نو

به زیبایی و غنای بیشتر آن یاری رساند.

نمونه‌ای از سخنان جانفزای اهل بیت - علیهم السلام - در این باره چنین است: امام صادق (ع) فرموده است: «هرگاه نوروز فرا رسید، غسل کن و پاکیزه‌ترین لباس‌هایت را بپوش». (وسائل الشیعة، ج 8، ص 172).

همچنین پیامبر گرامی اسلام به پیوند در این ایام با نیت الهی اشاره کرده و فرمودند: «اگر می‌توانید هر روز را نوروز کنید، یعنی در راه خدا به یکدیگر هدیه دهید و با یکدیگر پیوند داشته باشید». (دعائم الاسلام، ج 2، ص 326) یکی از سنت‌های نیکو که در گذشته و امروز در اقوام مختلف ایرانی مرسوم بوده و هست، حضور قرآن کریم در آئین‌های نوروزی است. یکی از جلوه‌های زیبای حضور قرآن در آئین‌های نوروزی، گذاشتن قرآن روی سفره هفت سین است. در این رسم که می‌توان گفت: کمترین گونه ارتباط با قرآن در این ایام است، قرآن را

بر روی سفره هفت سین ویژه تحویل سال نو قرار می‌دهند.

البته لازم به گفتن است که روی سفره هفت سین فقط چیزهایی که مانند: سیب، سمنو، سنجد و... که حرف سین در ابتدای آن است را نمی‌گذارند، بلکه از چیزهای دیگری که از آن امید رحمت و برکت دارند نیز استفاده می‌کنند. در فرهنگ عامیانه هدایت آمده است: «چیزهایی که در سفره هفت سین می‌گذارند از این قرار است: قرآن، نان، آب و...». (فرهنگ عامیانه مردم ایران، ص 131)

واژه عید در قرآن کریم تنها یکبار در آیه 114، سوره مائده آمده است: «عیسی بن مریم گفت: بارالها! پرودگارا! برای ما از آسمان مائده‌ای فرست تا این روز برای ما و کسانی که پس از ما می‌آیند، عید باشد که تو بهترین روزی دهنده‌گانی و آیت و حجتی از جانب تو برای ما باشد». "عید" روزی است که در آن سود و منفعتی به دست بیاید و در شرع مقدس اسلام، روزهای غدیر، قربان و فطر عید نامیده می‌شوند که در عید اضحی، قربانی و در عید فطر، زکات فطره مطرح است و در غدیر، حضرت علی (ع) به امامت منصوب شدند.

همچنین می‌توان گفت؛ عید آن روزی است که در آن نماز ویژه‌ای برگزار کنند یا روزی است که مجمعی در آن فراهم آید و یا آنکه عید روزی است که خلق از ماتم به شادمانی "عود" کنند یا روزی است که تفاوتی میان درویش و توانگر نباشد یا آنکه "عید" روز شریف و ارجمندی می‌تواند باشد.

از آیه "مائده" استفاده می‌شود که حضرت عیسی مسیح (ع) روز نزول مائده را که سالروز وقوع یک معجزه الهی در تاریخ است، برای همه انسان‌ها "عید" قرار داده است تا این روز، آیت و حجتی از جانب خداوند برای مردمان در تمامی اعصار بوده باشد و به میمنت این پدیده پربرکت همه ساله شادمانی و خجستگی آن روز تکرار شود.

از آنجا که "مائده" به معنای خوان پر نعمت، تنها دوبار در سوره مائده آمده است، می‌توان گفت؛ نزول رزق از آسمان به درخواست حضرت عیسی مسیح (ع) ویژگی خاصی داشته که به خاطر آن عنوان "مائده" را به خود گرفته است.

راغب اصفهانی می‌گوید: "مائده طبق و خوانی است که در آن طعام باشد که هم به آن طبق و هم به طعام مائده گفته می‌شود." بنابراین، عید در این آیه اشاره دارد به نزول یک برکت آسمانی در پوشش طبق یا طبق‌هایی از طعام و خوردنی که می‌تواند تکرار و بازگشت آن روز نیز همان برکات را به همراه داشته باشد و از این جهت، آیت و حجتی دیگر از جانب خداوند متعال برای انسان‌ها و فرصتی دیگر برای ایجاد ارتباط با خدا و ذکر و یاد او در دل‌ها و زبان‌ها باشد.

واژه عید در قرآن کریم تنها یکبار در آیه 114، سوره مائده آمده است:

"عیسی بن مریم گفت: بارالها! پرودگارا! برای ما از آسمان مائده‌ای فرست تا این روز برای ما و کسانی که پس از ما می‌آیند، عید باشد که تو بهترین روزی دهنده‌گانی و آیت و حجتی از جانب تو برای ما باشد."

"عید" روزی است که در آن سود و منفعتی به دست بیاید و در شرع مقدس اسلام، روزه‌های غدیر، قربان و فطر عید نامیده می‌شوند که در عید اضحی، قربانی و در عید فطر، زکات فطره مطرح است و در غدیر، حضرت علی (ع) به امامت منصوب شدند.

همچنین می‌توان گفت؛ عید آن روزی است که در آن نماز ویژه‌ای برگزار کنند یا روزی است که مجمعی در آن فراهم آید و یا آنکه عید روزی است که خلق از ماتم به شادمانی "عود" کنند یا روزی است که تفاوتی میان درویش و توانگر نباشد یا آنکه "عید" روز شریف و ارجمندی می‌تواند باشد. از آیه "مائدة" استفاده می‌شود که حضرت عیسی مسیح (ع) روز نزول مائدة را که سال روز وقوع یک معجزه الهی در تاریخ است، برای همه انسان‌ها "عید" قرار داده است تا این روز، آیت و حجتی از جانب خداوند برای مردمان در تمامی اعصار بوده باشد و به میمنت این پدیده پربرکت همه ساله شادمانی و خجستگی آن روز تکرار شود.

از آنجا که "مائدة" به معنای خوان پر نعمت، تنها دوبار در سوره مائدة آمده است، می‌توان گفت؛ نزول رزق از آسمان به درخواست حضرت عیسی مسیح (ع) ویژگی خاصی داشته که به خاطر آن عنوان "مائدة" را به خود گرفته است. راغب اصفهانی می‌گوید: "مائدة طبق و خوانی است که در آن طعام باشد که هم به آن طبق و هم به طعام مائدة گفته می‌شود." بنابراین، عید در این آیه اشاره دارد به نزول یک برکت آسمانی در پوشش طبق یا طبق‌هایی از طعام و خوردنی که می‌تواند تکرار و بازگشت آن روز نیز همان برکات را به همراه داشته باشد و از این جهت، آیت و حجتی دیگر از جانب خداوند متعال برای انسان‌ها و فرصتی دیگر برای ایجاد ارتباط با خدا و ذکر و یاد او در دل‌ها و زبان‌ها باشد.

سیدمحسن موسوی